

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΤΑ ΑΡΧΑΙΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ Β' ΛΥΚΕΙΟΥ

Σάββατο 1 Απριλίου 2023

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

- A1.**
1. Ὁ Ἐπιμηθεύς ἔλαβεν αὐτόν καταναλώσας τὰς δυνάμεις εἰς τὰ ἄλογα.
 2. Σ ἔρχεται Προμηθεύς ἐπισκεψόμενος ... ἄοπλον.
 3. Ὁ ἀμήχανον γὰρ ἦν ... γενέσθαι
 4. Ὁ κλέψας τὴν τε ἔμπυρον τέχνην ... δίδωσι ἀνθρώπῳ – τὴν μὲν οὖν περὶ τὸν βίον σοφίαν ... οὐκ εἶχεν
 5. Ὁ Προμηθεὺς δὲ δι' Ἐπιμηθεὺς ... μετῆλθεν.

B1. Με τὸν ὅρο ἔντεχνος σοφία ἐννοεῖται ἡ τεχνογνώσις, οἱ τεχνικὲς δεξιότητες ποὺ ἐπιτρέπουν στὸν ἄνθρωπο νὰ ἀντιμετωπίζει τὶς καθημερινὲς τοῦ ἀνάγκες. Ἔτσι, ὁ ἄνθρωπος θέτει τὰ θεμέλια γιὰ τὴ δημιουργία τοῦ τεχνικοῦ τοῦ πολιτισμοῦ κατασκευάζοντας ὅλα τὰ ἀπαραίτητα γιὰ τὴν ἐπιβίωσή του. Στὴ συγκεκριμένη ἐκφράση ἡ λέξη σοφία δὲν δηλώνει τὶς προχωρημένες, ολοκληρωμένες γνώσεις τοῦ σοφοῦ ἢ ἐπιστήμονα. Ἡ ἔντεχνος σοφία δὲν συνδέεται με τὴ θεωρητικὴ γνώση τῶν ἐπιστημῶν καὶ τὴ φιλοσοφία.

Ἡ ἔντεχνος σοφία σὲ συνδυασμὸ με τὴν ἔμπυρον τέχνην ποὺ ἔκλεψε ὁ Προμηθεὺς ἀπὸ τὸ ἐργαστήρι τοῦ Ἀθηναίου καὶ τοῦ Ἡφαίστου συντέλεσαν ὥστε ὁ ἄνθρωπος νὰ γίνῃ κατασκευαστής, δημιουργός. Ἡ ἔμπυρος τέχνη ἐκφράζει τὴν ἐφαρμοσμένη, κατασκευαστικὴ ἐκδήλωση τῆς ἀνθρώπινης δραστηριότητος ποὺ προϋποθέτει τὴ φωτιά. Ἡ κατοχὴ τῆς φωτιάς θὰ θέσει σὲ ἐνέργεια ὅλες τὶς διανοητικὲς ικανότητες τοῦ ἀνθρώπου, τὴν ευστροφία καὶ τὴν ἐπινοητικότητα.

Με τὴν ἔντεχνον σοφία καὶ τὴν ἔμπυρον τέχνην ὁ ἄνθρωπος ἀνέπτυξε καὶ ἐξέλιξε τὴν περὶ τὸν βίον σοφίαν δηλαδὴ τὶς πρακτικὲς γνώσεις ποὺ τὸν βοηθοῦν νὰ ἐπιβιώσῃ καὶ νὰ ρυθμίσει τὴ ζωὴ του σὲ ἀτομικὸ καὶ οἰκογενειακὸ ἐπίπεδο. Ἔτσι, ὁ ἄνθρωπος ἀρχισε σταδιακὰ νὰ δημιουργεῖ τεχνικὸ πολιτισμὸ καὶ νὰ διαφοροποιεῖται ἀπὸ ὅλα τὰ ἄλλα ἔμβια ὄντα.

B2. Τόσο στὸ μῦθο τοῦ Προμηθεὺς ὅσο καὶ στὸ ἀπόσπασμα τοῦ Αἰσχύλου ὁ Προμηθεὺς παρουσιάζεται ὡς ὁ θεὸς ποὺ προσέφερε σημαντικὰ γιὰ τὴν ἐξέλιξη καὶ τὴν πορεία τοῦ ἀνθρώπινου γένους.

Στον Πρωταγόρειο μύθο ο Προμηθέας είναι αυτός που διακινδυνεύει κλέβοντας την ἔντεχνον σοφίαν και την ἔμπυρρον τέχνη από το κοινό οἶκημα της Αθηνάς και του Ηφαίστου και τα προσφέρει στον άνθρωπο. Έτσι, ο άνθρωπος αποκτά τεχνογνωσία που σε συνδυασμό με την πρωταρχική πηγή ενέργειας, τη φωτιά καταφέρει να αναπτύξει υλικοτεχνικό πολιτισμό. Η τιμωρία του αναφέρεται συνοπτικά καθώς ο Πρωταγόρας εστιάζει περισσότερο στην ανθρώπινη πρόοδο.

Στο απόσπασμα του Αισχύλου ο Προμηθέας μιλά σε α' ενικό για την προσφορά του στους ανθρώπους. Υποστηρίζει ότι είναι αυτός που τους δίδαξε όλες τις τέχνες καθώς και τα γράμματα και τους αριθμούς. Παρουσιάζεται όλο το βάρος των επιτευγμάτων να αποδίδεται στον καθοριστικό ρόλο του Προμηθέα, με αποτέλεσμα να εμφανίζεται ο ίδιος υπερήφανος για τις πράξεις του, την επινοητική του ικανότητα και τη γενικότερη προσφορά του στον άνθρωπο.

Φαίνεται πως στο απόσπασμα του Αισχύλου η προσωπικότητα του Προμηθέα φωτίζεται λόγω των ευεργεσιών προς τον άνθρωπο, ενώ στο μύθο η βαρύτητα εντοπίζεται στην εξέλιξη του ανθρώπινου γένους και στην ανάπτυξη του υλικοτεχνικού πολιτισμού. Σαφέστατα και στα δύο κείμενα διάχυτος είναι ο τόνος αισιοδοξίας για την εξελικτική πορεία του ανθρώπινου γένους.

B3. 1-Λ, 2-Λ, 3-Λ, 4-Σ, 5-Σ

B4. προμήθεια-Ἐπιμηθεύς/Προμηθεύς

μελωδία-ἔμμελῶς

οδόστρωμα-ἄστρωτον

μερίδιο-εἰμαρμένη

λαθραῖος-ἔλαθεν

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Γ1. Και ο Αρχίδαμος τέτοια περίπου είπε. Αφού ανέβηκε στο βήμα τελευταῖος ο Σθενελαΐδας, που τότε ήταν ένας από τους εφόρους, είπε στους Σπαρτιάτες τα εξής: «Τα λόγια τα πολλά των Αθηναίων δεν καταλαβαίνω. Γιατί αν και επαίνεσαν πολύ τους εαυτούς τους πουθενά δεν αρνήθηκαν ότι δεν αδικούν τους δικούς μας συμμάχους και την Πελοπόννησο. Και όμως, αν τότε έγιναν γενναῖοι απέναντι στους Σπαρτιάτες, τώρα σε εμάς είναι κακοί, είναι ἄξιοι για διπλάσια τιμωρία, γιατί από καλοί έχουν γίνει κακοί.

Γ2. Ο Σθενελαΐδας υποστηρίζει ότι απέναντι στους συμμάχους παραμένουν ἴδιοι και τότε και τώρα και εφόσον είναι σώφρονες θα πρέπει να μην αφήσουν τους συμμάχους να αδικούνται αλλά να τους βοηθήσουν.

Γ3. α) πολλοῦ-πλείονος-πλείστου

ἀγαθοῦ-ἀμείνωνος-ἀρίστου

κακοῦ-χείρονος-χειρίστου

β) ἀδικεῖ-ἀδικῇ-ἀδικοῖ-ἀδικεῖτω-ἀδικεῖν-ἀδικῶν-οὔσα-οὖν

ἐγενετο-γένηται-γένοιτο-γενέσθω-γενέσθαι-γενόμενος, η, ον

Γ4. α) παρελθών= χρονική μετοχή με υποκείμενο το **Σθενελαΐδας** (συνημμένη)

ἐπαινέσαντες= εναντιωματική μετοχή με υποκείμενο το ενν. **οὗτοι** (συνημμένη)

ἀδικουμένους= κατηγορηματική μετοχή με υποκείμενο το **ξυμμάχους**
(αναφέρεται στο αντικείμενο του ρήματος)

β. Υπόθεση: ἤν σωφρονῶμεν (ἤν + υποτακτική)

Απόδοση: οὐ παριοψόμεθα ... οὐδὲ μελλήσομεν τιμωρεῖν (οριστ. Μέλλοντα)

Ειδός: προσδοκώμενο